

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΥΤΑ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (Ιανουάριος 2008)

Συγγραφέας: ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΟΥΤΑΛΑΚΗΣ

Με την απόφαση 1151/2007 του Ε΄ Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας της 29ης Απριλίου 2007 φαίνεται να ανοίγει εν μέρει ο δρόμος για την επίλυση του χρόνιου προβλήματος της διαχείρισης των απορριμμάτων στην Περιφέρεια Αττικής. Η απόφαση αυτή απορρίπτει αίτηση ακυρώσεως της Κοινότητας Γραμματικού που ζητούσε την ακύρωση των αποφάσεων για τη χωροθέτηση και την έγκριση περιβαλλοντικών όρων που επιτρέπουν την κατασκευή ΧΥΤΑ σε ιδιαίτερου κάλους δασική έκταση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι λόγοι ακύρωσης που είχαν προβληθεί στηρίζονταν στα δεδομένα που ίσχυαν κατά την υποβολή της σχετικής αίτησης. Συγκεκριμένα οι σχετικοί λόγοι αφορούσαν:

α. Τη μελέτη χωροθέτησης, η οποία δεν έλαβε υπόψη ότι από το ΧΥΤΑ ως τον Ευβοϊκό κόλπο η απόσταση είναι μόλις 1,8 χιλιόμετρα. Το γεγονός αυτό εγκυμονεί κινδύνους για τη μόλυνση του κόλπου.

β. Την ύπαρξη υπόγειας πηγής που υδρεύει τον οικισμό Σέσι.

γ. Την ύπαρξη ρέματος που ρέει στα όρια της λεκάνης της λίμνης του Μαραθώνα.

δ. Το ενεργό σεισμικό ρήγμα που, αν ενεργοποιηθεί, ενδέχεται να προκαλέσει ρήγμα στον πυθμένα του ΧΥΤΑ.

ε. Την εγγύτητα του χώρου στον αρχαιολογικό χώρο του αρχαίου Δήμου Ραμνούνας.

στ. Τον κίνδυνο, οι βορειοανατολικοί άνεμοι που πνέουν στην περιοχή να προκαλέσουν δυσάρεστη εκπομπή αερίων προς τις όμορες κατοικημένες περιοχές

ζ. Τη σημαντική κυκλοφοριακή επιβάρυνση που θα προκαλέσει η λειτουργία του ΧΥΤΑ στην ευρύτερη δασική περιοχή.

η. Το δασικό χαρακτήρα της περιοχής και το γεγονός ότι αποφάσεις αναδάσωσης δεν έχουν ακόμη αρθεί.

Το Συμβούλιο Επικρατείας δέχθηκε ότι η απόφαση άρσης της αναδάσωσης μπορεί να εκδοθεί και μετά την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων και πριν από την παρέμβαση στο δάσος. Η απόφαση επισημαίνει ότι η κατασκευή ΧΥΤΑ σε δασική έκταση είναι επιτρεπτή για λόγους δημοσίου συμφέροντος.

Από την έκδοση της απόφασης έχουν, ως γνωστόν, προκύψει νέα δεδομένα, τα οποία ανέτρεψαν το συνολικό περιβαλλοντικό ισοζύγιο της Αττικής. Η απώλεια χιλιάδων στρεμμάτων δασικών εκτάσεων από τις καταστροφικές πυρκαγιές του καλοκαιριού στην Πάρνηθα και την Πεντέλη αποτελούν νέα δεδομένα, τα οποία δεν επιτρέπεται να αγνοεί η διοίκηση και η πολιτική ηγεσία. Αυτά ακριβώς επιβάλλουν επιτακτικά το συνολικό επανασχεδιασμό της περιβαλλοντικής πολιτικής στην περιφέρεια Αττικής και φυσικά την επανεξέταση της χωροθέτησης των ΧΥΤΑ. Η συρρίκνωση του δασικού πλούτου της Αττικής και οι συνέπειες για την ποιότητα της ζωής των κατοίκων της θα έπρεπε να λειτουργήσουν ως μήνυμα εγρήγορσης και συνειδητοποίησης της οδυνηρής πραγματικότητας που τείνει να διαμορφωθεί.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων αλλά και ο έλεγχος της νομιμότητας που επιχείρησε το Δικαστήριο δεν επιτρέπουν την ανάδειξη του προβλήματος. Οι μελέτες, στις οποίες στηρίχθηκαν οι αποφάσεις χωροθέτησης της διοίκησης, είναι παρωχημένες. Γι' αυτό ακριβώς απαιτείται η επικαιροποίησή τους, ώστε να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις από την κατασκευή του ΧΥΤΑ, μεταξύ των άλλων, στο διαρκώς συρρικνούμενο δασικό ισοζύγιο της Αττικής.

Από την πείρα αναδεικνύεται η ελλείπουσα βούληση και ικανότητα της διοίκησης να διαχειρισθεί το μείζον και πιεστικό πρόβλημα της διαχείρισης των απορριμμάτων αποτελεσματικά. Εκτός αυτού, σπάνια λαμβάνει μέριμνα για την επίλυση των προβλημάτων που συνδέονται με τη λειτουργία των ΧΥΤΑ στην ευρύτερη περιοχή. Οι μελέτες αντιμετωπίζουν το ζήτημα των περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά κανόνα αποσπασματικά και σημειακά. Από τη χωροθέτηση δραστηριοτήτων

μεγάλης κλίμακας προκύπτουν ωστόσο σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις που δεν απασχολούν συνήθως τη διοίκηση. Είναι προφανές ότι η ιδιαίτερου κάλους περιοχή της λίμνης Μαραθώνα καθώς και οι όμορες δασικές εκτάσεις θα επιβαρυνθούν σημαντικά από τη λειτουργία του ΧΥΤΑ και από το πρόσθετο κυκλοφοριακό βάρος που φαίνεται να μην έχει μελετηθεί επαρκώς.

Εξάλλου, ανεξάρτητες μελέτες αναδεικνύουν ότι η υγειονομική ταφή των απορριμμάτων δεν αποτελεί πλέον τη βέλτιστη τεχνολογικά λύση. Γι' αυτό το σκοπό προσφέρονται και άλλες τεχνολογίες, όπως λ.χ. η καύση των απορριμμάτων, που είναι πολύ πιο αποτελεσματικές ως προς τον περιορισμό των δυσμενών περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Το ΥΠΕΧΩΔΕ απορρίπτει όμως τις εναλλακτικές αυτές τεχνολογίες, επικαλούμενο ιδίως το υψηλό κόστος λειτουργίας τους. Η ευρωπαϊκή εμπειρία μας δείχνει όμως ότι δεν βρίσκονται πια σε πειραματικό στάδιο, αλλά εφαρμόζονται σε μεγάλη έκταση στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διοίκηση πρέπει λοιπόν να αναθεωρήσει τη στάση της ως προς την τεχνολογική αποτελεσματικότητα της προτεινόμενης λύσης. Πρέπει να σημειωθεί ότι μια σειρά κοινοτικών οδηγιών επιβάλλει την υποχρέωση αιτιολόγησης των τεχνολογικών επιλογών σε ανάλογα έργα με γνώμονα τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνολογίες.

Η χωροθέτηση ΧΥΤΑ στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής δεν αποτελεί μέρος του ευρύτερου χωροταξικού σχεδιασμού της περιφέρειας και ιδιαίτερα της Β.Α. Αττικής. Αντιμετωπίζεται εκ των ενόντων και δεν εντάσσεται λειτουργικά στα σχέδια του ΥΠΕΧΩΔΕ για τη δημιουργία πόλων ανάπτυξης στην περιοχή ούτε συνυπολογίζει τις επιπτώσεις μια τέτοιας παρέμβασης στο συνολικό περιβαλλοντικό ισοζύγιο της. Η επανεκτίμηση των δεδομένων αυτών θα επιβραδύνει βραχυπρόθεσμα την οριστική λύση στο οξύ πρόβλημα της διαχείρισης των απορριμμάτων στην περιφέρεια. Θα συμβάλλει ωστόσο αποφασιστικά στον από καιρό ληξιπρόθεσμο εξορθολογισμό του περιβαλλοντικού σχεδιασμού της ευρύτερης περιφέρειας, αίροντας εύλογες ενστάσεις των κατοίκων της.